

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt II. Varia disputata & expensa à minoribus maioribusque Theologis
de articulis Eucharistiæ; ac præcipue de præmittenda ante illius
sumptionem peccatorum consessione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

CAPVT II.

1551.

Varia disputata & expensa à minoribus maioribusque Theologis de articulis Eucharistiæ; ac præcipuè de præmittenda ante illius sumptionem peccatorum confessione.

- 1 **P**rolixum ac laboriosum foret, minutim referre quæ à tot Theologis producta sunt: aliquam eorum particulam indicare, satis erit ad ea recensenda, quæ per illud examen confecta sunt. Sanè in eo statutum est, vt fieret partitio capitum, quæ memorauimus, in illa quæ de communi sententia erant absolute damnanda, & in illa, ad quæ damnanda videbatur aliqua declaratione opus esse.
- In priori classe fuerunt primum, tertium, quintum, sextum (dempta eà parte, quæ mox recitabitur) septimum & octauum; in altera continebantur quæ subsequuntur.
- 2 Secundum, in quo dicebatur: *Exhiberi in Eucharistia Christum, sed spiritualiter tantum manducandum per fidem, non autem sacramentaliter.* Iste articulus (reponimus hic & continenter deinceps verba confecti breuiarij) videtur ferè omnibus vt superfluum omittendus, tum quia continetur in primo articulo, tum quia sacramentalis sumptio à nemine hereticorum negatur. Quidam etiam admonuit, hunc articulum esse hereticum, & damnari debere sub his verbis: Non exhiberi Christum sacramentaliter, nisi exhibeatur spiritualiter; & dicit habere auctorem Oecolampadium.
- 3 Quartum, id est: *Eucharistiam institutam esse ob solam remissionem peccatorum:* Quia, vt aliqui dicunt, illa dictio, *solam*, non asseritur ab hereticis, & absque eadictione articulus iste esset Catholicus, cuperent illum silentio præteriri à Synodo. Multi verò contra senserunt, & vellent omnino eum damnari, remanente dictione *solam*, siue præcipuè.
- 4 Illa pars sexti articuli, in qua dicitur: *Non licere, vt quis seipsum communicet:* Placeret aliquibus, vt damnaretur sub hac forma: In nullo casu, etiam necessitatis, etiam Sacerdoti celebranti, licere vt quis seipsum communicet. Quidam etiam admonuit, esse considerandum, quod aliqui Doctores dicunt, non licere laico, etiam in casu necessitatis, seipsum communicare; sed tutius esse abstinere, & sumere Eucharistiam in voto.
- 5 Nonum: *Non contineri sub altera specie, quantum continetur sub utraque; neque tantum sumere communicantem sub vna specie, quantum sub utraque.*
- Prima pars huius articuli ab omnibus iudicatur damnanda, intelligendo
cam.

Historia
Concilij Trid
ent.
rs II.
CIV

1551. *eam quoad Sacramentum: secunda vero pars ab aliquibus non censetur haeretica, intelligendo eam de gratia, cuius plus aiunt percipi à communione sub utraque, quam sub vna. Quamplures contra senserunt. Aliqui ceperunt ita formari articulum, ut in eo non fieret mentio de gratia, sed tantum de Sacramento, ut scholasticae disputationes fugiantur.*

Inter Theologos, qui putabant plus gratiae conferri sumenti Eucharistiam sub utraque specie quam sub vna solum, competo in Actis fuisse Melchiorum Canum, Antonium Vglia Franciscanum Hispaniensem (qui arguebat, uti Sacerdos maiorem obtinet dignitatem, duplicique obstringitur mandato, itidem decere ut duplici gratia donetur) & Sigismundum Fedrium eiusdem Ordinis.

Decimum: *Solam fidem esse sufficientem preparationem ad sumendam Eucharistiam, neque ad id confessionem esse necessariam, sed superfluum, praesertim doctis: neque teneri homines ad communionem in Paschae. Prima & tertia pars huius articuli fuit ab omnibus simpliciter damnata: secunda vero sub dubitatione dimissa: quoniam quidam dicebant, confessionem non esse necessariam ad dignam Eucharistiae sumptionem, habita copia Confessoris, ubi esset conscientia peccati mortalis, sed sufficere contritionem cum voto confessionis faciendae tempore suo: & ideo non esse damnandam partem huiusmodi. Alij autem dicebant, confessionem simpliciter necessariam, ac per hoc partem illam esse ut haeticam damnandam. Tertij vero ut erroneam, scandalosam, & ad manifestum animarum interitum perducentem, ac indignam sumptioni Eucharistiae ostium aperientem (ut quotidiana probant exempla) eam damnandam asserbant.*

In monumentis legi, huiusce articuli damnationi obstinisse Melchiorum Canum, testificantem, huiusmodi doctrinam fuisse traditam à Caietano, ab Adriano Sexto, & à Roffensi, in articulo decimo sexto aduersus Lutherum, à Petro Paludano, à Richardo, super quarto Sententiarum, distinctione decima septima, à Theophylacto in prima ad Corinth. cap. 11. à Ioanne Chrysostomo Homil. 18. in c. 10. ad Corinth. & à Panormitano in c. *De Ordine*, tit. *De celebr. Missae*. Quà opportunitate lectores moneo, cum à me testimonia referuntur ut ab alijs producta, mihi propterea non esse animum affirmandi, allatos scriptores loqui secundum eorum sententiam, qui ipsos adducunt. Professus est tamen Canus, se in ea sententia non esse, quando illi contraria colligebatur ex Ecclesiae traditione; eademque erat Eusebij opinio lib. 6. cap. 15. Historiae Ecclesiasticae de Philippo Augusto, & Nicephori in Historia tripartita lib. 6. cap. 2. & S. Cypriani in lib. 3. Epistolarum, in libello *De lapsis*, & in libello *De dogmatibus Ecclesiasticis*, cap. 13. & Vgonis lib. 2. *De Sacramenti*.
Effe

1551.

Esse igitur damnandum articulum, sed non tamquam hæreticum; id verò quoniam pacto, & quâ formâ, ad sanctæ Synodi prudentiam spectare.

8 Fufius sermonem habuit Martinus Olavius, Augustani Cardinalis Procurator, dicens, arbitrari se, præmittendam noxarum ex-homologesim, ob varios abusus qui oriebantur ex licentia, quam oppositæ sententiæ sectatores sibi arrogabant; nolle tamen, vt id ceu necessarium statueretur.

Ambrosius Pelargus censuit adiiciendum, *habitâ Confessarij copiâ*. Opinioni Caietani omnino adhæsit Reginaldus à Genua Dominicanus. Franciscus Villarua è S. Hieronymi familia Hispanus, Archiepiscopi Granatensis Theologus, existimauit, huiusmodi obligationem non ex Diuino mandato, sed ex laudabili Ecclesiæ consuetudine profectam.

9 Collectæ in breue compendium sententiæ, responsionesque minorum Theologorum, Patribus communicatæ fuere die 17. Septembris, & vigesimoprimo in congressibus generalibus sententiæ ab illis profertæ cœptæ. Sed antea æquum duxit Legatus quædam monere, vt suæ conscientiæ satisfaceret.

Sibi minimè videri, in nouo articulo quidquam definiendum, æqualisne an maior gratia impertiretur ei, qui vtramque speciem præ illo qui vnica solùm acciperet; propterea quòd complures Doctores inæqualitatem habebant pro vera, & Concilio satis erat hæreses prohibere, in quo plurimum adhuc operæ supererat, scholasticis quæstionibus relictis. Præterquam quòd nec etiam opportunum fuisset, vt ad inæqualitatem propenderent, ne fieret laicorum in Sacerdotes commotio, quasi fraudarentur ab ipsis eâ maiori gratiâ, quæ duarum specierum susceptioni tribuitur.

De decimo: Vtrum antequam Eucharistia sumatur, necesse sit peccata confiteri, cum vtrunque multi grauissimi que scriptores ad-sint, videri sibi, positionem allatam simpliciter reiiciendam, statuendumque, vt vnusquisque, antequam Eucharistiam sumeret, obligaretur omnino ad noxas confitendas: vbi enim aliter fieret, magnum periculum adiretur; idque tamquam dictum in scandalum trahens damnabatur. Nihil tamen se dubitare, quin Patres ea essent consilia suscepturi, quæ Christianæ Reipublicæ prodesse plurimum.

10 His dictis, Tridentinus, cui dicendi proximè ius erat, articulos damnauit: sed vnâ suasit, denegandam non esse Germanis, etiam Catholicis, vtriusque speciei sumptionem; plurimis ex

Pars II.

M m

commu-

Historia
Concilij Tri-
dentini.
Lib. 12.
Cap. 2.

1551.

communi bono rationibus adductis, quas alibi referemus, ubi hæc de re sub Pio IV. ex professo consilium habitum est. De nono articulo censuit, nullam de gratiæ æqualitate aut excessu mentionem faciendam. Et supra decimo, qui spectabat ad culpas ante Christi Corporis sumptionem Confessione expiandas, auctor erat, ut adderetur, *habita Confessionis copiâ*, aut saltem in voto.

In eandem ferè sententiam locuti sunt duo Septemviri, qui, sicut dictum est, iam accesserunt, & Episcopi Zegabriensis ac Vienenensis, Regis Romanorum Oratores. Verùm Archiepiscopi Turritanus & Granatoris, & summus Augustinianorum Moderator, existimarunt plus gratiæ conferri per sumptionem vtriusque quam vniciæ speciei. Reliqui ferè omnes aut in contrariam abierunt, aut simpliciter eam quæstionem omittendam affirmarunt. Tandem ita potior sententia fuit, in vtraque sumptione gratiam æqualem recipi: sed simul satius duxit, omnem ea de re mentionem prætereundam.

Quod verò in articulo decimo spectabat ad obligationem confitendi peccata, priusquam Eucharistia perciperetur, magna fuit inter Patres opinionum varietas, perinde atque inter miiores Theologos fuerat. Sed plerique arbitrati sunt, eam antecedentem confessionem ita esse necessariam, ut tamen opinio contraria notam hæresis haud acciperet.

Nouem itaque Patres ex doctioribus primariisque delecti sunt, qui Decreta conficerent; & quod attinebat ad postremum caput, hæc verbis Canon ab illis concinnatus fuerat: *Si quis dixerit, solam Fidem esse sufficientem præparationem ad sumendum dignissimum sanctissime Eucharistiæ Sacramentum, anathema sit. Et, ne hoc Sacramentum indignè, atque idè in mortem & condemnationem sumatur, statuit & declarat ipsa sancta Synodus, illis, quos conscientia peccati mortalis grauat, necessariò præmittendam esse Confessionem Sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, vel pertinaciter asserere, seu publicè disputare præsumpserit, eo ipso excommunicatus existat.*

Forma Canonum ad Patres relata est Kalendis Octobris, & die sexto conuenerunt ad dicendas sententias; quæ à singulis proferebantur, iis exceptis, qui Canones confecerant, cum ipsorum esset, sui operis rationes solum adducere, si quid ab aliis obiectum fuisset. Quoniam igitur quibusdam vox illa publicè displicebat, Cornelius Mussus Episcopus Bituntinus respondit, appositam eam fuisse ad euitandam populi offensionem; priuata siquidem de eo disceptatio interdicta non erat. Alij alia aut adiucienda aut mutanda censebant, huic vel illi sententiæ fauentes; præsertim verò multi cupie-

cupiebant memoratam particulam, *habitâ Confessarij copiâ.*

15 In reliquis Canonibus, quod in eo confesso, meo iudicio, maioris momenti fuit adnotatum, illud est, cum tertius Canon ita fuisset conformatus: *Si quis dixerit, sub qualibet specie, & sub qualibet ipsius parte non contineri totum Christum, sit anathema;* Ioannem Æmilianum Hispanientem, Tudatanum Antistitem, monuisse, ut adiceretur, *factâ separatione:* siquidem variabant sententiæ, an Christus esset sub qualibet particula hostiæ integræ: atque ita effectum est. Et quamvis exemplari postea reformato Turritanus opponeret, per adiectas voces indicari, id ante separationem verum non esse; ac proinde ut illæ deleterentur deposcerent Constantiensis ac Stabien-
sis; quin etiam Lancianensis vellet, ut ampliâs particula etiam apponderetur: his tamen omnibus restitit Bituntinus, qui vnus è selectis Patribus erat; admonuitque, solas hærefes esse damnandas, non item Scholasticorum sententias definiendas. Quod libentiùs refero, quia Doctor aliquis tradidit, magis ad Fidei dogma pertinere, totum Christum esse sub qualibet particula ante separationem quam post, & iis vocibus *factâ separatione* idem significari, quod *etiam factâ separatione.*

16 Cum itaque Canones à delectis Patribus reconcinnati fuissent, is qui ad Confessionem spectabat, ita propositus est: *Et ne tantum Sacramentum indignè, atque ideo in mortem & condemnationem sumatur; statuit & declarat ipsa sancta Synodus, illis quos conscientia peccati mortalis grauat, quantumcumque etiam se contritos existiment, habitâ copiâ Sacerdotis, necessario præmittendam esse Confessionem Sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, vel pertinaciter asserere, seu etiam publicè disputando defendere præsumpserit, eo ipso excommunicatus existat.*

17 Verumtamen propositâ quam attulimus formâ simul cum doctrinæ Decretis, quæ Patres designati contexuerant in generali cœtu 9. Octobris, Turritanus censuit Canoni adiciendum: *Nisi adsit ingens necessitas: Stabienensis hanc aliam appendicem poposcit, quando scandalum non vetet: alij verò has illasve restrictiones optabant, quæ omnes haud satis à reliquis comprobata; solum vox illa Sacerdotis in vocem Confessarij est permutata, quam Iacobus Naclantus Episcopus Clodiensis proposuit; propterea quòd non inest cuiilibet Sacerdoti confessionis audiendæ potestas. Et quamquam Mussus, quippe vnus ex delectis Patribus, responderet, vocem Sacerdotis loco Confessarij vsurpari à Synodo Constantiensi; ea tamen cautio à Clodiensi adducta probationem obtinuit: & quantum arbitror, ratio fuit, ne crederetur huiusmodi obligationi locus esse,*

M m 2

quando

Historia
Concilii Tri-
dentini
lib. 12.

capitulum
12.

1551.

quando adesset Sacerdos, tamen non præditus auctoritate absol-
uendi hominis, qui ad sacram mensam accedit. Quamobrem cum
& is & alij Canones ac Decreta à designatis Præsulibus emendata
fuisent ex postrema Patrum censura, Canonis nuper allati tenor,
pro eo ac legitur in præsentia, probatus est. In Decretis formandis
Natura imitanda est in informatione viuentium, quæ omnem mu-
sculum, omnemque fibram summa cum ratione disponit: quam-
uis enim ea sint parùm speciosa, semper tamen sunt plurimum
operosa.

C A P V T III.

*Expenduntur Suauis effata de primordiis progressibusque
iurisdictionis Ecclesiasticæ.*

IN reparandæ disciplinæ negotio decretum fuit, vt continuare-
tur submotio obstaculorum, quibus Episcopis mansio in suis se-
dibus præpediebatur: inter ea potissimum esse illi affirmabant
exercendæ iurisdictionis impedimentum. Hinc Suauis occasione
captâ, originem progressumque iurisdictionis Ecclesiasticæ longè
digressione prosequitur; in qua more suo multa pronuntians, ni-
hil probans, instar oraculi tria persuadere, & in lectorum animis
imprimere conatur.

Primum est: Episcoporum auctoritatem in controuersis diri-
mendis sine consensione tum Presbyterij ex clericis conflati, tum
deinde generalis cuiusdam, etiam laicorum, conuentus, ortam esse
ex ignauia populorum, ab huiusce curæ onere abhorrentium, & ex
ambitione Præsulum huic auctoritati inhiantium.

Secundum: Huiusmodi iurisdictionem principio fuisse volun-
tariam cuiusque, qui eorum iudicio se sponte committeret; postea
verò ex Cæsarum Principumque succedentium priuilegio factam
esse necessariam, & sicuti loquuntur Iurisconsulti, *constitutam*:
quam postmodum ipsi Ecclesiastici adeò confirmarunt, vt eam sibi
arrogent, nihil ferè ab ipsis Principibus pendentem, & à Christo si-
bi proximè collatam.

Tertium est: Romanum Pontificem, Ecclesiâ sub iugum actâ,
ad se per tyrannidem abripuisse quidquid Episcopi mille & recen-
torum annorum spatio sibi acquisierant, *constituto in medio civili
regiminis alio regimine, quod à civili non penderet, aduersus quàm quisquis
qui de regimine scripserit, fieri vniquam posse cogitauerit.*

Duo sunt, quæ Suauis stylo præcipuè fauent. Alterum, quòd po-
pulares